

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

**СТАНОВЛЕННЯ АКОРДЕОННОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ ТА
ЄВРОПИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ ЗРІЗ**
(СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «АКОРДЕОН»
СПЕЦКУРС)

Гафича Максима Ярославовича
здобувача ступеня доктора мистецтва
кафедри баяна та акордеона
Творчий керівник –
народна артистка України, професор
Черказова Євгенія Іванівна
Науковий консультант –
професор, доктор мистецтвознавства
Бондарчук Віктор Олексійович

ПЛАН

- I. Акордеонне мистецтво Франції та Італії: композиторська та виконавська творчість
- II. Українська акордеонна школа як культурно-мистецький феномен сучасності: виконавські традиції і методичні напрацювання
- III. Жанрово-стильове новаторство у композиціях для акордеона в сучасному європейському музичному мистецтві
- IV. Список використаної літератури

I. Акордеонне мистецтво Франції та Італії: композиторська та виконавська творчість

1. Акордеонне мистецтво у французькій інструментальній культурі: традиції і новації
2. Акордеон і стиль «мюзет». Концертна діяльність Е.Ваше, Р.Гальяно
3. Акордеон – академічний інструмент. Творчість П.Монісона, А.Аббота
4. Композиторська діяльність й майстер-класи сучасних французьких акордеоністів
5. Італійське акордеонне мистецтво ХХ – ХХІ століть: становлення, розвиток, персоналії
6. Виконавська творчість й педагогічна діяльність патріарха італійської акордеонної школи Сальваторе ді Джезуальдо
7. Виконавська, педагогічна й просвітницька діяльність Ф.Візентіна
8. Сучасні італійські акордеоністи-віртуози: стиль виконання, оригінальність виконавського мислення, академічні традиції

II. Українська акордеонна школа як культурно-мистецький феномен сучасності: виконавські традиції і методичні напрацювання

1. Історико-культурологічні передумови становлення і розвитку української акордеонної школи
2. Формування української акордеонної школи в розрізі європейських та вітчизняних виконавських традицій
3. Явище школи як культурно-освітній, науковий і комунікативний феномен. Сучасна методологія виконавської школи
4. Інструментально-виконавська школа у єдності методичних, методологічних і художньо-естетичних складових (на прикладі методики Ф.Дешампа)
5. Роль школи у формуванні академічної виконавської культури гри на акордеоні (клас акордеона Є.Черказової)

III. Жанрово-стильове новаторство у композиціях для акордеона в сучасному європейському музичному мистецтві

1. Специфіка європейського композиторського мислення в акордеонній творчості кінця ХХ – початку ХХІ століття
2. Сучасний репертуар акордеоніста: жанрово-стильові особливості
3. Можливості інструментального звуковідтворення акордеона у сучасній музиці
4. Інтенаційні, тембральні, колористичні звукові ресурси акордеона
5. Виразальні можливості тембру, форми, ладу як функційних чинників композиційної та драматургічної логіки творів для акордеона у музиці Л.Беріо
6. Специфіка інструментального мовлення в українській музиці. Тематично-образне спрямування творчості для акордеона В.Зубицького
7. Метафорична змістовність і образно-сенсові концепції у французькій акордеонній музиці. Творчість Ф.Анжеліса
8. Специфіка інтерпретативного прочитання й естетика емоційного наповнення сучасних акордеонних творів. Академічна культура виконання

IV. Список використаної літератури

1. Андрійчук П. Використання народних інструментів у сучасній українській музичній культурі. Молодий вчений. № 7(47), 2017. С. 59-62.
2. Бензюк О., Душний А., Заєць В. Методологічні засади формування української народно-інструментальної виконавської школи. Актуальні питання гуманітарної науки. Серія: Мистецтвозавство. Вип. 48, Т.1, 2022. С. 51 – 57.
3. Берегова О.М. Мистецька освіта як специфічна комунікаційна соціокультурна система. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2005. Вип. 36. С. 238–253.
4. Берегова О.М. Комунікаційні аспекти сучасного розвитку музичної культури України : автореф. дис... д-ра мистецтвознав. : 17.00.03. Музичне мистецтво. Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2007. 35 с.
5. Бондарчук В. Історія народно-інструментального виконавства в Україні: навч. посібник; До 100-річчя Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013. 193 с.
6. Булда М. Професійне становлення та розвиток виконавської творчості вітчизняних і зарубіжних естрадно-джазових акордеоністів-баяністів 1920 – 1940 років. [Електронний ресурс]: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vpu/Myst/2008_14/statti/Bulda.pdf
7. Булда М.В. Естрадно-джазова музика в акордеонно-баянному мистецтві України другої пол. ХХ – початку ХХІ століття: композиторська творчість і виконавство: автореф. дис. ... канд. мистецтв.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво», 2007. 21 с.
8. Гафич М. Акордеон і мистецька освіта у Франції: розвиток академічних традицій виконання, 2023...
9. Гафич М. В.Зубицький. Концертна партита №2 в стилі джазової імпровізації: порівняльний аналіз авторського виконання і версії Фредеріка Дешампа, 2023
10. Гафич М. Сучасна акордеонна практика Франції та Італії у контексті класичних традицій виконання, 2023
11. Голяка Г. П. Володимир Зубицький: горизонти творчості [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://knmau.com.ua/naukoviy_visnik/086/pdf/27.pdf
12. Гончаров О. Етюди : навчальний посібник для учнів класу баяна/акордеона мистецьких шкіл / уклад О.І. Гончаров. Ч. 1. Харків : ОНМЦПК, 2021. 77 с.
13. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник [для вищих та сер. муз. навч. закладів]. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2010. 592 с.
14. Давидов М. А. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва. посібник М. А. Давидов. Київ: НМАУ, 1998. 224 с.
15. Давидов М. А. На шляху самоствердження. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні : збірник статей. Київ : Видавництво імені Олени Теліги, 1998. № 86. С. 82.

16. Давидов М. А. Професор М. Геліс – засновник першої кафедри народних інструментів. Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 26, 2003. С. 7-29.
17. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста): підруч. [для вищ. та середніх муз. навч. закл.], 2004. 290 с.
18. Дорохін В. Г. Методологічні засади виконавської організації музичної тканини на баяні (акордеоні): навч. пос. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 86 с.
19. Дубій А. А. Генетична спорідненість у баянно-органній історії. Українське музикознавство. Вип. 33. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2004. С.117–128.
20. Душний А. Наукові пріоритети баянно-акордеонного мистецтва в контексті української академічної школи гри на народних інструментах. Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки: зб. наук. праць / Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Вип. 7 (18). С. 75-82.
21. Душний А. До питання наукового осмислення української школи баянно-акордеонного мистецтва. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич, 2012. С. 73–82.
22. Дяченко Ю. Естрадно-джазовий напрям баянно-акордеонного мистецтва ХХ – початку ХХІ ст.: композиторські та виконавські виміри: дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». Харків, 2017. 208 с.
23. Єргієв І. Український «модерн-баян» – творчий феномен Одеської виконавської школи. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2014. Вип. 110. 160–170 с.
24. Єргієв І. Український «модерн-баян» як феномен світового мистецтва: автореф. Дис. ... канд. мистецтв: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво», 2006. 21 с.
25. Заєць В. Інтелектуалізація виконавського процесу як пріоритетний напрям українського баянного мистецтва. Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. 2013. №1. С. 60–65.
26. Іванов Є. Академічне баянно-акордеонне мистецтво в Україні (історичний аспект): автореф. дис. ... канд. мистецтв.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво», 1995. 17 с.
27. Іванов Є. О. Гармоніки, баяни, акордеони (духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України ХІХ – ХХ ст.): навч. пос. [для вищ.закл. м-в і осв.]. Суми: СумДПУ, 2002. 70 с.
28. Князєв В.Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина ХХ століття): автореф. Дис. ... канд. мистецтв.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво», 2005. 20 с.
29. Князєв В. Ф. Теоретичні основи виконавської підготовки баяніста-акордеоніста: навч.-метод. пос. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2011. 216 с.
30. Луганська К. М. Музична освіта. Історія української музики. Київ : Наук. думка, 1989. Т.2 : Друга полов. ХІХ ст. С. 380–395.

- 31.Марченко В. Історико-культурні виміри еволюції акордеонного мистецтва в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства (д-ра філос.) : 26.00.01. К., 2017. 211 с.
- 32.Марченко В. В. Еволюція акордеонного мистецтва : історичний аспект. Культура і сучасність : альманах, № 2. К. : Міленіум, 2014. С. 142–147.
- 33.Марченко В. В. Тенденції розвитку акордеонного виконавського мистецтва України. Культура і сучасність : альманах, № 1. К. : Міленіум, 2016. С. 111–115.
- 34.Марченко В. В. Утвердження статусу акордеона як професійного інструмента у сольному й ансамблево-оркестровому виконавстві у 1950-1970-х рр. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. праць, вип. 21. Рівне : РДГУ, 2015. С. 43–48.
- 35.Мотузок Д. Історія та сучасність класу акордеона Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Виконавське музикознавство академічного народно-інструментального мистецтва України : матеріали Всеукр. наук-практ. конф. Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2015. С. 214–220.
- 36.Морщакова Н. О. Феномен української фаготної школи: практика дискурсу. Українське музикознавство : наук.-метод. зб. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, Центр муз. україністики, 2016. Вип. 42. С. 287–303.
- 37.Охманюк В. Ф. Творчість Володимира Зубицького в сучасному конкурсному репертуарі. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Рівне, 2016. Вип. 22. 165–169 с.
- 38.Пасічняк Л. Особливості формування репертуарних тенденцій академічних народно інструментальних ансамблів. Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: Тези міжн. конф. (22-23 березня 2005 р., Київ). Київ: Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського, 2005. С. 63-65.
- 39.Приндюк О. Прорив української баянно-акордеонної школи. Українська музична газета № 2(88). квітень-червень, 2013
- 40.Різолі М. І. Слово про вчителя. Академічне народноінструментальне мистецтво в Україні ХХ–ХХІ століть. К., 2003. С. 10–14.
- 41.Роговська Є., і Рутецький В. Оркестр народних інструментів: навчально-методичний посібник. Житомир: ЖДУ ім. Івана Франка, 2014. 220 с.
- 42.Самітов В. Специфіка інтерпретаційного мислення музиканта-виконавця (психофізіологічний аспект) : монографія. Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. К. : ДАКККіМ, 2007. 200 с.
- 43.Семешко А. А. Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ століть [довідник]. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. 244 с.
- 44.Спеціальний клас акордеона. Програма для музичних вузів з фаху «Народні інструменти» [укладач Є. Черказова]. К.: РМКНЗ, 1995.
- 45.Сташевський А. Я. Сучасна українська музики для баяна : виражальні засоби, композиційні технології, інструментальний стиль : монографія. Луганськ : Янтар, 2013. 466 с.
- 46.Схаб Н. Методика навчання гри на інструменті (баян, акордеон) : навч.-метод. посіб. Терноп. мистец. фаховий коледж ім. С. Крушельницької.

- Тернопіль : Шпак В. Б., 2021. 323 с.
47. Табачник Я. Без аплодисментів. Чернівці: Букрек, 2015. 256 с.
 48. Черепанін М. Естрадний олімп акордеона : монографія. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2008. 256 с.
 49. Черказова Є. І. Академічний репертуар акордеоніста. К. : Методичний кабінет Міністерства культури і мистецтв України, 2004. Вип. 1. 88 с.
 50. Юсипей Р. Вільний злет. Кілька штрихів до портрета акордеоністки Євгенії Черказової / Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник. К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. С. 318-320.
 51. Berio L. Remembering the Future. Cambridge (Mass.): Harvard Univ. Press, 2006. 48 p.
 52. Berio L. Two interviews with Rossana Dalmonte and Balint Andras Varga / Translated and edited by D. Osmond-Smith. New York; London: Marion Boyars Publishers, 1985. 112 p.
 53. Berio L. Performance notes for Sequenza V for trombone solo. London: Universal Edition, 1968. 187 p.
 54. Berio L. Sequenza XIII (nota dell'autore) / online Available <http://www.lucianoberio.org/node/1489?282651845=1>
 55. Beaulieu D. L'enfant vers l'art : un élan de liberté, un chemin d'exigence, Paris, Ed. Autrement, 1993, 212 p.
 56. Billard F. Roussin D. Histoires de l'Accordéon. Climats éditions. I.N.A., 1991. 488 p.
 57. Brégant M. Quel(s) accordéon(s) pour l'institution ?, Memoire de fin d'études, CNSMD de Lyon, 2011, 115 p.
 58. Bru M. Que sais-je : Les méthodes en pédagogie, Paris, PUF, 1990. 318 p.
 59. Cerkasova E. Il repertorio della fisarmonica classica. Trascrizioni per fisarmonica classica. Physa : Edizioni musicali, 2007. 80 p.
 60. Common European Framework of Reference for Languages : Learning, teaching, assessment (CEFR). Council of Europe : веб-сайт. URL : <https://www.coe.int/en/web/portfolio/the-common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching-assessment-cefr>
 61. Confédération Internationale des Accordéonistes. Accordions Worldwide : веб-сайт. URL : <http://www.accordions.com>
 62. Coupe M. Confédération Internationale des Accordéonistes : веб-сайт. URL : http://www.accordions.com/cia/champ_snc.php
 63. Joubert Cl.-H. Enseigner la musique, Paris, Van De Velde, 1996, 259 p.
 64. Gartmann T. Berio's Sequenza XIII (Chanson) for Accordion. In J. Halfyard (Ed.). Berio's Sequenzas: Essays on Performance, Composition and Analysis. England: Ashgate Publishing Limited. 2012. 212 p.
 65. Gervasoni P. L'accordéon, instrument du XXe siècle, Paris, Editions Mazo, 1987. 197 p.
 66. Grock and the Berio Sequenza V [Електронний ресурс]. Режим доступа: <http://www.osborne-conant.org/Grock.htm>.

67. Globokar V. « Plaidoyer pour une remise en question », in Enseigner la musique n2, cahiers de recherche du Cefedem Rhône-Alpes et du CNSMD de Lyon, Lyon. 1997. 59 p.
68. Dempster S. Commentary on performance of Sequenza V for trombone solo. London: Universal Edition, 1968. 69 p.
69. Deschamps F. Frédéric Deschamps plays Jass Partita Concertante №2 (Zubitsky V.). Klingenthal, 1992. Youtube. URL: <https://youtu.be/aHHrpzzR6xk>
70. Dodd C. H. Dynamics of Intercultural Communication. Boston : McGraw-Hill, 2000. 289 p.
71. Fock E. Music – Intercultural Communication. Micro Musics, World Music and the Multicultural Discourse. Nordicom Information. 1997. № 4. P.55. URL : https://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/kapitel-pdf/6_055_066.pdf
72. Halfyard J. Berio's Sequenzas: Essays on Performance, Composition and Analysis. England: Ashgate Publishing Limited. 2007. 209 p.
73. Halfyard J. Provoking Acts: The Theatre of Berio's Sequenzas. Berio's Sequenzas / Ed. by J.K. Halfyard. Aldershot: Ashgate Publishing Ltd, 2007. P. 100 – 116.
74. Osmond-Smith D. Berio. Oxford, 1991. 176 p.
75. Hall E. Beyond culture. Garden City, NY : Anchor Press, 1976. 256 p.
76. Hall E. T. Culture is communication. Garden City, NY : Anchor Press, 1976. 276 p.
77. Hall E. T. Silent language. Garden City, NY : Doubleday, 1959. URL : <https://www.amazon.com/Silent-Language-Anchor-Books/dp/0385055498>
78. Hall E.T. The Hidden Dimension. Garden City, NY : Anchor Press. 1966. 201 p.
79. Hall E. T. The Dance of Life. Garden City, NY : Anchor Press, 1984. 250 p.
80. Higgins K.M. The music between us : is music a universal language? Chicago : Chicago University Press, 2012. URL : <https://www.amazon.com/Music-between-Us-Universal-Language-ebook/dp/B008061V0E>
81. Hirsh E. Cultural Literacy : What Every American Needs to Know. NY : Vintage Book, 1988. 251 p.
82. Hirsh E.D. The theory behind the dictionary of cultural literacy. The dictionary of cultural literacy. Boston : Vintage, 1988. 272 p.
83. Krumm Ph. L'accordéon – quelle histoire. Editions Parigramme, Paris, 25 octobre 2012.
84. Lavaud P. L'accordéon diatonique – des salons mondains aux bals populaires, 1829-2014. Éditions Confluences, 2014. ISBN-10 : 2355271534. 599 p.
85. Lefebvre N. Marcel Landowski : une politique fondatrice de l'enseignement musical. Enseigner la musique n.12, cahiers de recherche du Cefedem Rhône-Alpes et du CNSMD. Lyon, 2014. 112 p.
86. Lewis R. D. When Cultures Collide. Boston, London : Nicholas Brealey International, 2006. 599 p.
87. Luciano Berio. Centro Studi. 2009. Biography. |online| Available <http://www.lucianoberio.org/en/node/1154>
88. Modern Accordion Perspectives. Articlés and interviews about classical accordion literature, pedagogy and its professional and artistic perspectives / edited by

Claudio Jacomucci, 2013. № 1. 88 p. URL :
http://www.modernaccordionperspectives.com/Publications_files/MODERNACCORDIONPERSPECTIVES_1.pdf

89. Monichon P. L'Accordeon. Lausanne: Van de Velde – Payot, 1985. 144 p.
90. Monichon P. Juan A. L'accordñon, Saint-Amand-Montrond, Editions, Cyrill Demian, 2012. 108 p.
91. Maurice B. « Qu'est-ce que le bayan? Enseignez-vous le bayan ou l'accordeon? Decrivez-nous votre bayan... » in La lettre du musicien, n 330, 2006, 65 p.
92. Ministère de la culture et de la communication, Schéma national d'orientation pédagogique De l'enseignement initial de la musique, avril 2008, 24 p.
93. Péan P. L'accordéon de mon père. Fayard, 2006. 322 p.
94. Perrenoud P. Dix nouvelles compétences pour enseigner, Paris, ESF, 1999. 149 p.
95. Schneider C. L'enseignement de la culture musicale dans les conservatoires, Paris, Ed. Cité de la musique, département de pédagogie et documentations musicales, 2000. 53 p.
96. Stoyanova I. Geste – Texte – Musique. Paris: Union générale d'édition, 1977. 282 p.
97. Stoyanova I. Luciano Berio. Chemins en musique. La Revue Musicale: Richard-Masse. Paris, 1985. 512 p.
98. http://www.accordionunlimited.co.uk/Personalities/frederic_deschamps.htm